

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

Министерство образования и науки Республики Ингушетия

Государственное бюджетное образовательное учреждение

"Средняя общеобразовательная школа №8 г.Назрань

РАССМОТРЕНО Руководитель ШМО Агиева З.Б. ----- Протокол № 1 от 24 .08.2023г.	СОГЛАСОВАНО Заместитель директора по УВР Бокова М.А. ----- Протокол № 1 от 25.08.2023 г.	УТВЕРЖДЕНО Директор Азиева Р.М. ----- Приказ №1 от 28.08.2023г.
---	--	--

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета «Ингушский язык»

для обучающихся 4 класса

4 класе 2023-2024 дешара шера г1алг1ай мотт хъехара балха программа

Д1акхетора каьхат.

Программа оттаяьй ФГОСа компоненташца ювзаяь, г1алг1ай мотт хъехара Г1алг1ай республика дешара министерство хетаяьча хьокхама программага хъежжа 4 класса г1алг1ай мотт хъехара долча книжках. Книжка чулоацам оттабаьраш: К.А.Гагиев, Н.Д.Котиева, Оздоев Р. И Арахийцад книжка тоа а даь кхозлаг1а 2009 шера Магас г1алара «Сердало» яхача издательство-240 оаг1ув.

Г1алг1ай метто, эрсий метто санна, метта 1илман дакъа а ший ма1анна а йоккха моттиг д1алоац. Цун дешарца а кхетамца а бераш кхедара доккха практически ма1ан да. Наьна метто юкъелоац дешархой патриотизма а, кхыча къамашца 1имерза а, эзди а хилара уйлашца кхетадеш кхедара маьхала таронаш.

Школе наьна мотт 1омабара керттера 1алашонаш я дешар дика ховш дешархой кийчбар, багах деча, йоазон а къамаьлах а кхоачам болаш, пайда эца ховш уж кийчбар. Программа ФГОСаца ювзаяь я. Из лаьрх1а я к1ира 2 сахьат г1алаг1ай мотт хъехаш йолча школа учебни планаца кхоачашье. Шера 68 сахьат хул.

Программа лерх1амаш да:

- дешархошта шоай наьна мотт безалургболча тайпара дешара болх дика оттабе;
- орфографехи, пунктуацехи, морфологехи, фонетикахи кхетам бала;
- метта 1илам 1омаде, г1алг1ай меттах бола кхетам шербар, к1оаргбар;
- г1алат ца деш йоазув де, сочинени, изложени язье бераш 1омаде;
- дешара кхетам лакхбе, 1омадаь ховр нийса д1аязде, ший уйлаш, шийна хетар, ховр дешархочо нийса д1аяздергдолаш говзал кхеяр.

Программа чулоацам шера ба. Укх юкъе я фонетика, графика, йоазув, дешар, орфоэпи, орфографи, деша оттам. Урока чулоацама юкъе, тар ма лу, дешара а воспитательни лоарх1ам бола материалаш яхийтай. Уж дукхаг1ьяраш г1алг1ай багахбувцама юкъера, художественни произведенеш т1ара я. Книжка курс кхаь разделах латт: кхоалаг1ча класе дийшар кердадаккхар (оазаш, алапаш, предложени, керттера, кертерза маьженаш), деша оттам, къамаьла доакьош.

Грамматика хьаькъехьа кхоачаш де деза декхараш:

- 1) оазех, алапех кхетам балар;
- 2) орфографически минимум лакхьяр;
- 3) предложени керттера маьженаш йовзийтар;
- 4) къамаьла доакьош довзийтар;
- 5) дувзаденна къамаьл шаьрдар;
- 6) кхоллама балхаш увттаде 1омабар:
 - а) сочинени миниатюра;
 - б) изложени-зарисовка;
 - в) суртах лаьца дувцар оттадар;
 - г) кичах лаьца сочинени-миниатюра язьяр.

Ц1ердеша а , белгалдеша а, хандеша а тохкама хьокхам ба книжка т1а.

Х1ара темах массехк тайпара де йиш йолаш йоазон балхаш да. Изложени тексташ я упражненешка. Сочинени оттае сурташ да книжка оаг1онаш т1а.

Хьехархой торо хургья ший берий кхетамга хьежжа, тахка езаца,с д1ач1оаг1ъе езаца бокьонашка хьежжа шийна мегаргйола текст хьакьоастае.

Бераша каст-каста язде деза суртий диктант, харжара, тохкама, д1акхетора, кхоллама диктанташ.

Книжка программни материал укх разделах латт

№ арг1.	Раздела тема	Сахьатий боарам
1	Хьалха 1омадаър кердадакхар.	17 с.
2	Предложени.	8 с.
3	Къамаъла доакьош. Ц1ердош.	15 с.
4	Белгалдош.	4 с.
5	Таърахьдош.	2 с.
6	Ц1ерметтдош.	2 с.
7	Хандош.	9 с.
8	Куцдош.	2 с.

Шера бе безаш 9 йоазон болх ба: царех диктант- 9; изложени- 2, сочинени 1.

Йиълаг1а класс чакхйоалаш дешархошта ха деза дешай фонетически тохкам бе, синтаксически, морфологически тохкам бе. Деша оттамах дош декъа ха деза. Мукъеи мукъазеи оазаш, зовнеи кьореи мукъаза оазаш, й1аьхеи лоацеи мукъаза оазаш кьоастае. Шекон мукъеи мукъазеи оазаш белгалъю алапаш юкьедола дешаш нийса язде, доалара дешаш нийса язде ха деза. Дика кхетам хила беа шолла, шолха, шолла-шолхача алапех. Дешдакъа хьахилар, дош сехьадакхар, предложенех, предложене чу дешай бувзамах, предложене маьженах шедар ха деза. Иштта дика ховш, шоайла атта кьоазадеш хила деза къамаъла доакьош, цар таърахьашца, классашца, дожарашца хувцадалар. Цхьантайпарча маьженах, царна юкьерча хоттаргах, цига оттадеча сецара хьараках кхетам хила беа.

4 класе г1алг1ай мотт хъехара календарни тематически план.

№ а р г 1 .	Хет ар таъ р	Дол а таъ р.	Са хъ ат аш	Урока тема	Дешара балха кертера тайпаш, дешархочун ха дезара лерх1ам.		Ц1.болх
1			1	Хьалха 1омадаър кердадаккхар. Хьалха 1омадаър кердадаккхар.	Кхоалаг1ча класе 1омадаър кердадаккхар. Мукъеи мукъазеи, кьореи зовнеи, й1аьхеи лоацей,шола, шолха, шола-шолха оазаш кьестаяр. Предложене кертереи кертерзеи маьженаш, къамьла доакьош хар. Деша оттамах ховр кердадаккхар.		
2			1	Доалареи юкьареи ц1ердешаш.	Доалареи юкьареи ц1ердешаш довзар, доалара ц1ердешаш яздара бокьо хар, уж юкье долаш предложенеш оттаяр.		
3			1	Оазаши алапаши.	Оазаши алапаши в1аши дистар, алфавитах бола кхетам шербар. Шекон мукъа, мукъаза оазашца дола дешаш яздара бокьонаш хар.		
4			1	Мукъеи мукъазеи оазаш. Й1аьхеи лоацей мукъа оазаш.	Мукъеи мукъазеи оазех бола кхетам шербар. Дешдакъа хьаде, дош сехьадаккха, фонетически тохкам бе хар. Маца белгалъю мукъача алапо ши оаз хар. Лоаца мукъа оазаш йола дешаш нийса язде хар, шекон мукъа оазаш йола дешаш нийса д1аяздара бокьонаш хар.		
5			1	Диктант.	Кердаяьха бокьонаш дага а лувцаш д1аоала текст нийса д1аязъяр. Т1адуллараши нийса кхоачашдар.		
6			1	Г1алаташцара болх. Зовнеи кьореи мукъаза оазаш.	Зовнеи кьореи оазаш йовза, уж юкье йола дешаш нийса яздара бокьонаш хар. Фонетически тохкам бе хар. Г1алаташ тахка, г1алаташ даь дешаш нийса язде хетаяь бокьонаш хар.		
7			1	В1аши духьала нийслуш йола зовнеи кьореи оазаш.	В1аши духьала нийслуш йола зовнеи кьореи оазаш йовзар, уж юкье йолаш дола дешай масалаш кхувлар.		
8			1	Шола мукъаза оазаш-алапаш.	Шола мукъаза оазаш белгалъю алапаш юкьедола дешаш нийса д1аяздар, нийса сехьадахар. Фонетически тохкам бе		

					хар.		
9			1	Шолха алапаш.	Шолха алапашца дола дешаш нийса яздар, уж вlаши тувла ца дар.		
10			1	Шола-шолха алапаш.	Шола-шолха алапашца дола дешаш хар, уж сехьадахара бокьонаш хар, цу алапашца долча дешай масалаш кхувлар. Фонетически тохкам бе хар.		
11			1	Алап <u>й</u> .	Алап й деша хьалха а (йи, йо) тlехьа а дола дешаш хар, уж нийса яздар.		
12			1	Йиш хоадора а кьоастора а хьаракаш.	Йиш хоадора а кьоастора а хьаракаш шоайла вlаши тувла ца дар, уж юкье дола дешаш хар, нийса яздар, цар масалаш кхувлар. Фонетически тохкам бе хар.		
13			1	Диктант.	lомаь бокьонаш дага а лувцаш dlаоала текст нийса dlаязье, тlадуллараш нийса кхоачашде хар.		
14			1	Гlалаташцара болх. Дешдакъя.	Дешдакъя хьахилара бокьо хар, деша ца мас дешдакъя да хара бокьо йоалае хар, дешаш нийса сехьадахар.		
15			1	Деша овла. Цхьа овла бола дешаш.	Деша овлах кхетам хилар, цхьа овла бола дешаш малагlаш да хар, масалаш доаладар, овла белгалбаккха хар.		
16			1	Деша чаккхе.	Деша чаккхех кхетам хилар, деша чаккхе хьалаха а, белгалъе а, хувца а хар.		
17			1	Дешхьалхе.	Дешхьалхех кхетам хилар, из йовзар деша юкье, хьакьоастае хар, белгалъяр, из тlатохарца керда дешаш хьаде хар. Масалаш доаладар, предложенеш оттаяр.		
18			1	Суффикс.	Суффиксах кхетам хилар, из йовзар деша юкье, хьакьоастае хар, белгалъяр, из тlатохарца керда дешаш хьаде хар. Масалаш доаладар, предложенеш оттаяр.		
19			1	Предложени. Предложени.	Предложенех кхетам хилар. Яьржа, яржанза, цхьалхане, чоалхане предложенех юкьара кхетам хилар.		
20			1	Изложени.	Текст lома а яь, нийса dlаязье хар чlоагlдар, план оттае бераш lомадар. Орфографически зем кхебар.		
21			1	Гlалаташцара болх. Дувцареи, хаттареи, айдареи предложенеш.	Гlалаташ тахка, гlалаташ даь дешаш нийса язде хетаяь бокьонаш хар. Цу бокьонашта доагlа масалаш доаладе хар. Предложене тайпаш хар, уж кхоачалуча оттаду хьаракаш хар. Уж предложенеш оттае а, дувцара кьамаьла юкье кхувла а , dlаязье а хар.		
22			1	Предложене кертереи кертерзеи	Предложени маьженаш хар, уж нийса хаттар а оттадеш предложене чу белгалъяха а хар, схема е, хаттарашца дешай		

				маъженаш.	бувзам гучабаккха а хар.		
2 3			1	Цхъантайпара маъженаш йола предложенеш.	Цхъантайпарча предложене маъженах кхетам хилар, уж чуйола предложенеш оттае хар, къамаъла юкъекхувлар, сецара хъаракаш оттаду бокъонаш хар.		
2 4			1	Предложене цхъантайпарча маъженашта юкъе <u>а,е,и</u> , яха хоттаргаш.	Предложене цхъантайпарча маъженашта юкъе <u>а,е,и</u> , яха хоттаргаш яздара бокъонаш хар, царна юкъе сецара хъаракаш оттадара бокъонаш хар.		
2 5			1	Хоттаргаш <u>а, е</u> .	Хоттаргаш а, е дола предложенеш оттае хар, д1аязъяр, царна юкъе сецара хъаракаш маца оттаду хар.		
2 6			1	Сочинени.	1омаъ бокъонаш дага а лувцаш д1аоала текст нийса д1аязье, т1адулларах нийса кхоачашде хар.		
2 7			1	Г1алаташцара болх. Хоттарг и .	Г1алаташ тахка, г1алаташ даъ дешаш нийса язде хетаяъ бокъонаш хар. Цу бокъонашта доаг1а масалаш доаладе хар. И яхача хоттаргаца йола предложенехкхетам хилар, сецара хъарак маца оттаду хар.		
2 8			1	А, е, и яха хоттаргаш долча предложене цхъантайпарча маъженашта юкъе сецара хъаракаш.	А, е, и яха хоттаргаш долча предложене цхъантайпарча маъженашта юкъе сецара хъаракаш маца оттаду хар. Уж санна йола предложенеш оттае хар,къамаъла юкъе кхувлар, нийса д1аязъяр.		
2 9			1	Контролни диктант.	1омаъ бокъонаш дага а лувцаш д1аоала текст нийса д1аязье, т1адулларах нийса кхоачашде хар.		
3 0			1	Къамаъла доакъош. Г1алаташцара болх. Къамаъла доакъош. Кердааккхар.	Къамаъла доакъоох кхетам хилар, бокъонаш хар, масалаш кхувлар, предложенеш оттаяр. Нийса хаттараша оттадеш уж предложене чу къоастае хар. Предложене маъженаши къамаъла доакъоши в1аши диста, къестаде хар.		
3 1			1	Ц1ердош .Юкъара кхетам.	Ц1ердешах кхетам хилар, уж предложене чура нийса хъалахар, малаг1а маъже хул хар.		
3 2			1	Ц1ердешай табрахъашца хувцадалар. Ц1ердешай классаш.	Ц1ердешаш табрахъашца хувца, чаккхенаш нийса язье хар.Ц1ердешай классех кхетам хилар, уж къоастае хар, гойтамаш нийса кхувлар.		
3 3			1	Ц1ердешай дожарашца хувцадалар.	Ц1ердешай дожарех кхетам хилар. Легар фуд хар. Ц1ердешаш нийса, хаттарашка хъежжа легаде а д1аязде а хар. Предложене чу ц1ердешай дожар нийса къоастадар.		

3 4			1	Цѣра дожар.	Цѣра дожаре латтача дешай хаттараш а белгалонаш а хар. Чаккхе нийса дѣаязьяр, белгалъяккхар. Предложене чу цѣрдешай дожар нийса кѣоастадар.		
3 5			1	Доала дожар.	Доала дожаре латтача дешай хаттараш а белгалонаш а хар. Чаккхе нийса дѣаязьяр, белгалъяккхар. Предложене чу цѣрдешай дожар нийса кѣоастадар.		
3 6			1	Лура дожар.	Лура дожаре латтача дешай хаттараш а белгалонаш а хар. Чаккхе нийса дѣаязьяр, белгалъяккхар. Предложене чу цѣрдешай дожар нийса кѣоастадар.		
3 7			1	Изложени.	Ѧомаяь бокѣонаш дага а лувцаш дѣаоала текст нийса дѣаязье, тѣадуллараш нийса кѣоачашде хар.		
3 8			1	Гѣалаташцара болх. Дера дожар.	Гѣалаташ тахка, гѣалаташ даь дешаш нийса язде хетаяь бокѣонаш хар. Дера дожаре латтача дешай хаттараш а белгалонаш а хар. Чаккхе нийса дѣаязьяр, белгалъяккхар. Предложене чу цѣрдешай дожар нийса кѣоастадар.		
3 9			1	Кечала дожар.	Кечала дожаре латтача дешай хаттараш а белгалонаш а хар. Чаккхе нийса дѣаязьяр, белгалъяккхар. Предложене чу цѣрдешай дожар нийса кѣоастадар.		
4 0			1	Хотталура дожар.	Хотталура дожаре латтача дешай хаттараш а белгалонаш а хар. Чаккхе нийса дѣаязьяр, белгалъяккхар. Предложене чу цѣрдешай дожар нийса кѣоастадар.		
4 1			1	Меттига дожар.	Меттига дожаре латтача дешай хаттараш а белгалонаш а хар. Чаккхе нийса дѣаязьяр, белгалъяккхар. Предложене чу цѣрдешай дожар нийса кѣоастадар.		
4 2			1	Дустара дожар.	Дустара дожаре латтача дешай хаттараш а белгалонаш а хар. Чаккхе нийса дѣаязьяр, белгалъяккхар. Предложене чу цѣрдешай дожар нийса кѣоастадар.		
4 3			1	Цѣрдешай дукхален таьрахь.	Цѣрдешаш таьрахьашца хувца, чаккхенаш нийса язье хар. Цѣрдешай морфологически тохкам бе хар.		
4 4			1	Диктант.	Ѧомаяь бокѣонаш дага а лувцаш дѣаоала текст нийса дѣаязье, тѣадуллараш нийса кѣоачашде хар.		
4 5			1	Гѣалаташцара болх. Дожарех Ѧомадьр чѣоагѣдар.	Гѣалаташ тахка, гѣалаташ даь дешаш нийса язде хетаяь бокѣонаш хар. Предложене чу цѣрдешай дожар нийса кѣоастадар. Цѣрдешай морфологически тохкам бе хар.		
4 6			1	Белгалдош. Белгалдош. Кердааккхар.	Блгалдешах кхетам хилар. Уж хаттарашца предложене юкѣера хѣалеха хар, дувцара кѣамаьла юкѣекхувлар.		
4			1	Лоѣамеи лоѣамзеи белгалдешаш.	Лоѣамеи лоѣамзеи белгалдешай белгалонаш хар, уж		

7					къстадар, дувцара къамаъла юкъекхувлар.		
4 8			1	Белгалдешай таърахъашцеи классашцеи хувцадалар.	Белгалдешай хувцадаларах кхетам хилар, масалаш доаладар.		
4 9			1	Контролни диктант.	1омаъ бокъонаш дага а лувцаш текст нийса д1аязье, т1адулларах нийса кхоачашде хар.		
5 0			1	Г1алаташ т1ара болх. Белгалдешай дожарашца хувцадалар.	Предложене чу таърахъ, класс нийса къоастаяр. Белгалдеша морфологически тохам бе хар.		
5 1			1	Таърахъдош. Г1алаташцара болх. Таърахъдош. Юкъара кхетам.	Г1алаташ тахка, г1алаташ даъ дешаш нийса язде хетаяъ бокъонаш хар. Таърахъдешах кхетам хилар. Уж хаттарашца предложене юкъера хъалеха хар, дувцара къамаъла юкъекхувлар. Таърахъдешаш нийса д1аязде хар.		
5 2			1	Массалии арг1ани таърахъдешаш.	Массалии арг1ани таърахъдешах кхетам хилар. Уж тайпах декъа хар, предложене юкъера хъалаха а нийса д1аязде а хар.		
5 3			1	Ц1ерметтдош. Ц1ерметтдош. Юкъара кхетам.	Ц1ерметтдешах кхетам хилар. Уж хаттарашца предложене юкъера хъалеха хар, дувцара къамаъла юкъекхувлар. Ц1ерметтдешаш нийса д1аязде хар.		
5 4			1	Ц1ерметтдешай легар.	Ц1ерметтдешай легаде хар. Хаттарашка хъежжа чаккхенаш хувца а нийса д1аязье а хар.		
5 5			1	Изложени.	1омаъ бокъонаш дага а лувцаш д1аоала текст нийса д1аязье, т1адулларах нийса кхоачашде хар.		
5 6			1	Хандош. Г1алаташцара болх. Хандош. Юкъара кхетам.	Г1алаташ тахка, г1алаташ даъ дешаш нийса язде хетаяъ бокъонаш хар. Предло-жене чу ц1ерметтдеша таърахъ, дожар нийса къоастада. Хандешах кхетам хилар. Из предложене чура нийса хаттар а оттадеш хъалаха хар. Къамаъла юкъе кхувлар.		
5 7			1	Хандеша белгалза форма.	Хандеша белгалза формах кхетам хилар. Из предложене чура нийса хаттар а оттадеш хъалаха хар. Къамаъла юкъе кхувлар.		
5 8			1	Хандеша ханаш.	Хандеша ханаш йовзаш хилар, уж хаттарашца къоастаяр. Предложене чура хандеша ха белгалъяккхар.		
5 9 -			2	Хандеша йола ха.	Хандеша йолча хана кхетам хилар. Цун хаттар а белгало а хар.		

60							
61			1	Хандеша яха ха.	Хандеша яхача ханах кхетам хилар. Цун хаттараш а белгалонаш а хар. Предложене чура хандешай ха кьоастае хар.		
62			1	Хандеша хургйола ха.	Хандеша хургйолча хана кхетам хилар. Цун хаттараш а белгалонаш а хар. Предложене чура хандешай ха кьоастае хар.		
63			1	Диктант.	1омаяь бокьонаш дага а лувцаш д1аоала текст нийса д1аязье, т1адуллараш нийса кхоачашде хар. Предло-жене чу ц1ердешайи белгалдешайи таьрахь, дожар нийса кьоастадар, хандеша ха кьоастаяр.		
64			1	Г1алаташцара болх. Дацардешаш ца, ма хандешашца нийса яздар.	. Г1алаташ тахка, г1алаташ даь дешаш нийса язде хетаяь бокьонаш хар Куцдешах кхетам хилар. Дацардешах кхетам хилар. Из предложене чу юкьекхувлар, хандеша ма1ан мишта хувцалу хар. Предло-жене чу ц1ердешайи белгалдешайи таьрахь, дожар нийса кьоастадар, хандеша ха кьоастаяр. Дацардешах кхетам хилар. Из предложене чу юкьекхувлар, хандеша ма1ан мишта хувцалу хар.		
65			1	Куцдош. Куцдош. Юкьара кхетам.	Предложенена юкьекхувлар, цо бу болх хар, из хъалаха хар. Предложени синтаксически а морфологически а тохкам бе хар.		